

Jæger

JAGT · VILDT & NATUR

Ulveoversigt
2021

Nr. 4 April 2021

DANMARKS JÆGERFORBUND

Ulveoversigt 2021

Tekst: Max Steinar **Foto:** Reiner Bernhardt

NATUR/VILDTFORVALTNING: Velkommen til årets oversigt, hvor vi forsøger at holde fingeren på pulsen, hvad angår ulvebestanden i Danmark såvel som enkelte internationale indslag.

Som altid er det statusartiklen fra de to forskere Peter Sunde og Kent Olsen, som er det bærende i oversigten. Mange tak til jer for jeres imødekommenhed over for at bidrage. Jeres statusartikler bliver mere og mere interessante at kigge tilbage på, efterhånden som årene går, så enhver med interesse for emnet kan få en indblik i udviklingen. Og teorien om det tocifrede antal kobler i Jylland, som for-

skerne forudså ville indfinde sig i løbet af 10 år, er slet ikke kommet til at holde stik. Dertil forsvinder der for mange ulve.

Dernæst, vær opmærksom på, at du som læser kan finde samtlige oversigter – fra den første i 2016 og frem – på jægerforbundets hjemmeside.

Find alle oversigter som pdf via dette link:

<http://kortlink.dk/2akrt>

Eller gå ind på www.jaegerne.dk, og skriv "ulveoversigt" i søgefeltet.

mst@jaegerne.dk

Status på den danske ulvebestand

Siden den første officielt godkendte ulveobservation i Danmark i 2012 har overvågningen dokumenteret 29 forskellige ulve i Danmark, heraf 14 danskfødte. 11 af de 29 formodes døde. Vi gør status til og med 2020 og forsøger at forudse, hvad der nu er i vente.

Hanulven GW781m, der er indvandret fra Tyskland, ankom til Nordjylland i november 2017 og har opholdt sig en væsentlig del af tiden i Råbjerg-reviret frem til nu. Foto: Poul Henrik Pedersen.

Tekst: Kent Olsen, videnskabelig chef, Naturhistorisk Museum i Aarhus, og Peter Sunde, professor, Institut for Bioscience, Aarhus Universitet

NATUR/VILDTFORVALTNING: Siden den første ulv i nyere tid blev fundet død i 2012, er der ved udgangen af 2020 fundet DNA-profiler fra 14 forskellige ulve, som er indvandret til Danmark. Det drejer sig om 11 hanner, to hunner samt et individ med usikkert køn, som formentlig var en han. Fra andre sikre ulvefund i 2013 og 2014 ved vi, at der har været mindst ét individ mere, dvs. mindst 15 immigranter i alt.

10 af de 14 identificerede ulve har vha. deres DNA-profil kunnet forbindes til deres fødeterritorier, som alle lå 450-

850 kilometer fra deres danske fundsteder (fire individer, som ikke kunne spores til fødested, havde en DNA-profil, som viste, at de stammede fra den centraleuropæiske lavlandsbestand).

Via DNA blev 11 af de 14 individer fundet i Slesvig-Holsten, syv dage til 13 måneder inden de første gang blev fundet i Danmark. Ingen af de indvandrede ulve er blevet genfundet i Tyskland, efter at de er blevet fundet i Danmark. Disse data viser entydigt, at de danske ulve er naturligt indvandret gennem Tyskland, samt at de fleste indvandrede

ulve har efterladt sig så mange spor, at man må formode, at nye ulve vil blive opdaget inden for relativt få måneder.

Meget tyder på, at den jyske halvø (som jo starter ved Hamborg) fungerer som en slags ruse for ulve på vandring. Det illustreres eksempelvis med "den nordjyske hanulv", som få uger efter at have krydset den danske grænse nåede til det nordlige Vendsyssel, hvor den i skrivende stund stadig opholder sig.

Danmarks første ulvepar

Danmarks første ulvepar, som etablerede sig i efteråret 2016 i de store plantager øst for Ulfborg, bestod af to immigranter fra Tyskland. I foråret 2017 fik de et kuld på minimum otte hvalpe, hvoraf syv (fire hanner og tre hunner) kendes ud fra deres DNA-profiler. En af hunnhvalpene blev i april 2018 skudt ulovligt i territoriet, mens en hanhvalp regnes som forsvundet. De øvrige fem af ulvehvalpene med kendte DNA-profiler er identificeret i Slesvig-Holsten (tre hanner og to hunner). Dette mønster harmonerer med, at unge ulve normalt forlader fødeterritoriet i en alder af 10-22 måneder.

Af de fem udvandrede ulve blev en hunnhvalp og to hanhvalpe påkørt og dræbt i Tyskland, mens én hanhvalp regnes som forsvundet i modsætning til den sidste hunnhvalp, der kun af lagde et kort besøg i Slesvig-Holsten i maj 2018 og derefter samme måned vendte tilbage til Ulfborg-reviret, hvor den oprindeligt var født.

Ud af de oprindeligt otte hvalpe, som blev observeret i sommeren 2017, regnes kun én som fortsat værende i live. Det er den hunulv, som i dag udgør den ene halvdel af det nuværende Ulfborg-par. Af de øvrige er tre registreret påkørt og dræbt i trafikken i Tyskland, én blev (ulovligt) skudt i Ulfborg-reviret, mens de sidste tre ikke har været registreret i over to år (to af dem er sidst fundet i Danmark, én i Slesvig-Holsten) og derfor formodes døde.

Begge forældre i det første Ulfborg-par regnes også som døde. De seneste DNA-spor fra hunnen stammer fra juli 2017, mens hannens DNA sidst blev fundet i marts 2018. Enhver sandsynlighedsberegning tyder på, at parret var forsvundet inden ynglesæsonen 2018, hvilket også forklarer, at der ikke blev konstateret nye hvalpe i 2018.

Hanulven GW1430m, der er indvandret fra Tyskland, ankom til Vestjylland i januar 2020 og har opholdt sig en væsentlig del af tiden i Klosterhede-reviret frem til nu. Foto: Henrik Muusmann Jørgensen.

Danmarks andet ulvepar

I november 2018 etablerede et andet ulvepar sig i plantagerne øst for Ulfborg og dermed i samme territorium som det første par. Hanulven var immigrant fra Tyskland, mens hunulven – som tidligere nævnt – efter et kort besøg i Slesvig-Holsten i maj 2018 vendte tilbage til Ulfborg-reviret, hvor den blev født i 2017.

Det nye ulvepar fik i foråret 2019 et kuld på minimum seks hvalpe, der alle kendes ud fra deres DNA-profiler (tre hanner og tre hunner).

Ud af de oprindeligt seks hvalpe, som blev observeret i sommeren 2019, regnes fem som fortsat værende i live, mens én hunnhvalp ikke har været registreret i over et år og derfor formodes død. To af hvalpene (begge han-

ner) er siden fundet i Slesvig-Holsten, hvor den ene formodes stadig at opholde sig. Den anden aflagde kun et kort besøg i Slesvig-Holsten i foråret 2020 for derefter at vende tilbage til Ulfborg-reviret, hvorfra den siden er udvandret til Oksbøl-reviret.

Alfataeven er fortsat i live, mens det sidste DNA-fund fra alfahannen stammer fra den 28. december 2019. Han regnes nu for at være død, formentlig i første kvartal af 2020. Hanulvens forsvinden kan være en del af forklaringen på, at et hvalpekuld – hvis et sådant var blevet født – ikke blev observeret i reviret den følgende sommer.

Danmarks tredje ulvepar

Fra og med maj 2020 blev der fundet afføring med DNA-profil fra en ny

Hanulven GW1468m, der er født i 2019 i Ulfborg-reviret, har efter et kort besøg i Tyskland slået sig ned i Oksbøl-reviret i Sydvestjylland, hvor den har opholdt sig siden den 29. maj 2020. Foto: Erik Hansen.

Riffelpatroner 100 % blyfri ammunition

DRT projektilet består af en komprimeret metalstøv kerne, der er 99,9% ren - kuglen er 100% blyfri og giftfri

Rundt om kernen er en tombak kappe, magen til den kappe, et bly projektil bruger.

Grundet kernens beskaffenhed spredes fragtmener ikke til et større område i vildtet.

Projektilet ekspanderer ved hastighed ned til ca. 425 m/sek.

Fås i følgende kaliber:

222Rem, 223Rem, 22-250Rem, 243Win, 6,5X55*, 6,5Creedmoor, 270Win, 308Win, 3006, 300 Win Mag

NB: 6,5x55 overholder energikravet til kronvildt i Danmark.

Der tages forbehold for trykfejl.

GUNTEX
Se forhandlerliste, nyheder og vores nye katalog på guntex.dk

FØLG OS PÅ

> hanulv i Ulfborg-reviret, hvor den færdes sammen med alfataeven fra 2019-parret. Denne hanulv er immigrant fra Tyskland, men fødestedet er ukendt. Det nye ulvepar bruger det samme territorium som det første og det andet ulvepar. Det nu tredje ulvepar i Ulfborg-reviret vil forventeligt få hvalpe i 2021.

Ulvstatus lige nu

I skrivende stund (februar 2021), formodes der at befinde sig mellem otte og 10 ulve i Danmark: Fire-fem immigranter samt fire-fem danskfødte ulve.

Foruden det nye ulvepar (GW1840m og GW930f) i Ulfborg-reviret drejer det sig om fem formentlig revirhævdende enlige ulve: GW781m i Råbjerg-reviret i Nordjylland (indvandret i 2017), GW1430m i Klosterhede-reviret i Vestjylland (indvandret ved årsskiftet 2019/2020), GW1434f i Skjern-reviret i Vestjylland (danskfødt 2019), GW1468m i Oksbøl-reviret i Sydvestjylland (danskfødt 2019) og GW1629m i Hovborg-reviret i det sydlige Midtjylland (indvandret i 2020).

Der er også en klar formodning om, at GW1700f, som opholdt sig i Sønderjylland i oktober 2020 (den anden indvandrede hun, vi kender), fortsat befinder sig i Danmark.

Det kan heller ikke udelukkes, at to danskfødte hvalpe fra 2019, senest fundet i maj (GW1535f) og december 2020 (GW1469m), fortsat befinder sig i Danmark.

Det skal understreges, at det til enhver tid præcise antal ulve i landet

altid vil være forbundet med nogen usikkerhed, idet kendte individer kan være udvandret eller være døde uden at være registreret forsvundne endnu, ligesom der kan optræde nye individer, der endnu ikke er registreret.

Disse individer kender vi

Ud over ulvene i Ulfborg-reviret omfatter "de danske ulve" følgende individer:

Hanulven GW781m, der er indvandret fra Tyskland, ankom til Nordjylland i november 2017 og som har opholdt sig en væsentlig del af tiden i Råbjerg-reviret frem til nu, er ikke kendt for at angribe husdyr. Siden dens ankomst til det nordligste Vendsyssel er der endnu ikke konstateret et eneste bekræftet ulveangreb på husdyr.

Hanulven GW1430m, der er indvandret fra Tyskland, blev fundet flere gange i det sydvestlige Slesvig-Holsten i november og december 2019. Hvad der formodes at være det første danske fund af denne ulv blev gjort lige nord for grænsen den 30. december 2019, og 5. januar 2020 angreb en ulv får i Sydvestjylland, hvor DNA-spor tyder på, at det kan være den samme ulv. Den ankom til Vestjylland i februar 2020 og har opholdt sig en væsentlig del af tiden i Klosterhede-reviret frem til nu.

Hunulven GW1434f, der er født i 2019 i Ulfborg-reviret, er registreret i fødeterritoriet frem til 11. januar 2020, hvorefter den udvandrede og etablerede sig i Skjern-reviret i Vestjylland, hvor den siden 25. januar 2020 har opholdt sig og er blevet identificeret ud fra dens DNA-spor.

En af de seks ulvehvalpe, der blev født i Ulfborg-reviret i maj 2019, ses her mindre end seks måneder gammel. Foto: Kent Olsen.

Hanulven GW1468m, der er født i 2019 i Ulfborg-reviret, er registreret i fødeterritoriet frem til 25. januar 2020, hvorefter den udvandrede til Tyskland. Her er den fundet første gang den 22. februar 2020 lige syd for grænsen og få dage lige nord for Elben. Herfra vendte den tilsyneladende om og vandrede i marts retur mod nord, hvor dens DNA blev fundet på et nedlagt får sydvest for Ribe. I april-maj var den tilbage i Ulfborg-reviret, inden den igen udvandrede og slog sig ned i Oksbøl-reviret i Sydvestjylland, hvor den siden 29. maj har opholdt sig og er blevet identificeret ud fra dens DNA-spor.

Hanulven GW1469m, der er født i 2019 i Ulfborg-reviret, har igennem længere tid ophold sig i fødeterritoriet, hvor seneste fund er gjort i august 2020. Ud over en enkelt afstikker i marts 2020, hvor den kort tid besøgte Klosterhede-reviret, er den siden december 2020 registreret i Hovborg-reviret i det sydlige Midtjylland, hvor den formodes stadig at opholde sig.

Hunulven GW1535f, der er født i 2019 i Ulfborg-reviret, er registreret i fødeterritoriet frem til 15. maj 2020, hvorefter der ikke foreligger nye DNA-spor. Det er derfor uvist, om den fortsat er i live. Den er ikke registreret udvandret til Tyskland.

Hanulven GW1629m, der er indvandret fra Tyskland, blev fundet flere gange på dens vej op igennem Slesvig-Holsten i perioden fra april til maj 2020. Den registreres første gang i Danmark nær Brøns i Sydjylland den 23. maj 2020 og har siden opholdt sig en væsentlig del af tiden i Hovborg-re-

viret frem til nu.

Hunulven GW1700f, der er indvandret fra Tyskland, blev fundet flere gange på dens vej op igennem Slesvig-Holsten i perioden fra april til juni 2020. Hvad der formodes at være det første danske fund af denne ulv blev gjort lige nord for grænsen den 10. juni 2020, og ud fra DNA-spor kan det ses, at den i hvert fald frem til udgangen af november 2020 har vandret frem og tilbage over grænsen. Seneste fund er gjort syd for grænsen 26. november 2020, men hvorvidt hunulven aktuelt befinder sig i Danmark eller Tyskland, er usikkert.

11 forsvundne ulve

Ud af de 27 ulve med kendt genotype (fastlagt ud fra DNA, red.) regnes 11 individer i skrivende stund (februar 2020) som forsvundne og døde. Heraf er én senest registreret i Tyskland, mens de øvrige 10 forsvundne ulve senest er kendt ud fra deres DNA-spor fundet i Danmark. Ud fra den tidsmæssige og geografiske fordeling af sikre ulvefund fra 2013 og 2014 kan det konstateres, at der har været mindst ét individ mere end de 14 immigranter, der fremgår af tabellen på næste side. Dertil vides, at Ulfborg-parret i foråret 2017 fik et kuld på minimum otte hvalpe, hvoraf syv (fire hanner og tre hunner) kendes ud fra deres DNA-profiler, mens det ikke lykkedes at få en genotype på den ottende hvalp, der regnes som forsvundet og død.

Fra 2021 og frem: Hvad kommer til at ske?

Det nye nu tredje ulvepar i Vestjylland

Hunulven GW1434f, der er født i 2019 i Ulfborg-reviret, har opholdt sig i Skjern-reviret i Vestjylland siden januar 2020. Foto: Simon Bomholt.

Ulveatlas.dk

På den offentligt tilgængelige side www.ulveatlas.dk ses et onlinekort, hvor bekræftede danske ulveforekomster præsenteres med en sløring på 10x10 kilometer. Har du en mulig observation af ulv, eller fanger du den på vildtkameraet, vil vi bede dig om at melde dit fund ind på ulv@nathist.dk eller telefon 40 27 20 30.

Bemærk, at du kan indberette fund i fortrolighed, og dit navn og andre kontaktoplysninger deles ikke med pressen eller andre, medmindre du selv har givet tilladelse til det. Det samme gælder det præcise findested, der ligeledes håndteres som personfølsomme oplysninger. Indberetter du derfor et fund, betyder det ikke, at du efterfølgende vil opleve besøgende, der har hørt noget fra os.

Vi forsøger at holde www.ulveatlas.dk så opdateret som muligt, men da der samtidig udvises hensyn til berørte lodsejere, kan nye fund blive opdateret med forsinkelse.

For at læse mere om, hvordan dine oplysninger kan blive brugt og om hvordan du ellers kan indberette fund besøg gerne www.ulveatlas.dk.

vil forventeligt få hvalpe i 2021. Dertil må det forventes, at nogle af de enlige han- og hunulve, der aktuelt befinder sig i Danmark, vil mødes og etablere nye ulvepar. I 2019 og 2020 er der begge år indvandret tre nye ulve, og statistisk set vil antallet af immigrant-er kun stige, i takt med at ynglebe-standen i Tyskland fortsat vokser.

Hvis strejfende og stedfaste ulve ellers overlever – som vi naturligvis må forvente i en fredet bestand – må vi derfor forvente, at der som minimum vil ske én ny pardannelse i gennemsnit årligt i årene, som kommer. Disse par vil givetvis søge at etablere sig i territorier, hvor der er mest skov, hede, hjortevildt og færrest mennesker. Sådanne områder er der cirka en halv snes af på landsplan (alle i Jylland).

kent@molslab.dk og psu@bios.au.dk >

Individ	Tyskland		Danmark		Fødested	Status
	Første fund	Seneste fund	Første fund	Seneste fund		
GW051m	01-06-2009	13-07-2012	16-11-2012	16-11-2012	Tyskland	Død, naturlig årsag i DK
GW259	20-05-2014	20-05-2014	12-07-2015	12-07-2015	Centraleuropa	Ukendt, sidst set i DK*
GW373m	18-02-2015	14-04-2015	24-07-2015	12-03-2017	Tyskland	Ukendt, sidst set i DK*
GW473m	-	-	18-02-2013	31-07-2014	Tyskland	Ukendt, sidst set i DK*
GW491m	20-03-2016	20-03-2016	22-05-2017	25-03-2018	Tyskland	Ukendt, sidst set i DK*
GW675f	-	-	26-11-2016	09-06-2017	Tyskland	Ukendt, sidst set i DK*
GW781m	05-04-2017	23-10-2017	23-11-2017	01-08-2020	Tyskland	Levende, senest set i DK
GW1101m	02-11-2018	07-11-2018	28-11-2018	28-12-2019	Centraleuropa	Ukendt, sidst set i DK*
GW1156m	20-10-2018	18-05-2019	05-06-2019	09-09-2019	Tyskland	Ukendt, sidst set i DK*
GW1169m	25-01-2019	09-04-2019	23-05-2019	03-06-2019	Tyskland	Ukendt, sidst set i DK*
GW1430m	09-07-2019	30-12-2019	05-01-2020	11-01-2021	Tyskland	Levende, senest set i DK
GW1629m	23-04-2020	18-05-2020	23-05-2020	14-11-2020	Centraleuropa	Levende, senest set i DK
GW1700f	25-04-2020	26-11-2020	03-10-2020	03-11-2020	Tyskland	Levende, senest set i D
GW1840m	-	-	13-05-2020	16-11-2020	Centraleuropa	Levende, senest set i DK
Danskfødte	Første fund	Seneste fund	Første fund	Seneste fund	Fødested	Status
GW900m	12-01-2019	25-03-2019	19-11-2017	22-12-2018	Ulfborg-reviret, DK	Død, påkørt og dræbt i D
GW923f	-	-	20-10-2017	16-04-2018	Ulfborg-reviret, DK	Død, skudt og dræbt i DK
GW924m	08-07-2018	06-01-2020	19-11-2017	19-04-2018	Ulfborg-reviret, DK	Død, påkørt og dræbt i D
GW930f	08-05-2018	13-05-2018	05-02-2018	16-11-2020	Ulfborg-reviret, DK	Levende, senest set i DK
GW931f	12-05-2018	12-05-2018	20-02-2018	25-03-2018	Ulfborg-reviret, DK	Død, påkørt og dræbt i D
GW932m	06-05-2018	27-08-2018	12-08-2017	02-05-2018	Ulfborg-reviret, DK	Ukendt, sidst set i D*
GW1238m	-	-	20-10-2017	02-12-2017	Ulfborg-reviret, DK	Ukendt, sidst set i DK*
GW1434f	-	-	20-09-2019	22-11-2020	Ulfborg-reviret, DK	Levende, senest set i DK
GW1468m	22-02-2020	04-03-2020	11-10-2019	31-08-2020	Ulfborg-reviret, DK	Levende, senest set i DK
GW1469m	-	-	06-10-2019	30-12-2020	Ulfborg-reviret, DK	Levende, senest set i DK
GW1470f	-	-	11-10-2019	26-11-2019	Ulfborg-reviret, DK	Ukendt, sidst set i DK*
GW1535f	-	-	23-11-2019	14-05-2020	Ulfborg-reviret, DK	Levende, senest set i DK
GW1536m	02-07-2020	11-11-2020	21-11-2019	10-06-2020	Ulfborg-reviret, DK	Levende, senest set i D

Tabel 1. Ulveindivider med kendt genotype registreret i Danmark i perioden 2012-2021 (frem til februar 2021). Køn fremgår af den unikke individkode i form af f (hun) eller m (han). Minimum forekomstperiode angivet med dato for henholdsvis første og seneste sikre genetiske fund i henholdsvis Tyskland (D) og Danmark (DK). Dertil angives fødested og aktuel status: 'levende' (observeret i live inden for seks måneder før indeværende kvartals begyndelse (dvs. efter 1. april 2020) og 'ukendt' (ikke set i mere end seks måneder før indeværende kvartals begyndelse). Individer, som ikke har været observeret i mindst 12 måneder (før indeværende kvartals begyndelse) og med status som ukendt, formodes at være døde (*). Da denne vurdering også baserer sig på observationer, som ikke er baseret på genotype-fund, kan individer være anført som levende selv om der ikke er angivet genotypefund inden for de seneste seks måneder før indeværende kvartals begyndelse.

Medlemsaftaler og rabatter

Opnå store fordele og rabatter på udvalgte produkter og ydelser som medlem af Danmarks Jægerforbund.

memira[®] EYECENTER

MEMIRA EYECENTER
- vil du ikke længere nøjes?

Tag på din næste jagt uden briller og linser.

Memira er størst i Skandinavien inden for øjenlaser og linseudskiftning, og du er derfor i trygge hænder hos os.

En synskorrigerende operation er et trygt alternativ til briller og kontaktlinser!

Hvorfor vente, når du allerede nu kan leve livet uden briller og linser?

Som medlem af Danmarks Jægerforbund tilbyder vi en gratis undersøgelse (værdi 300,- kr.) samt 3000,- kr. i rabat på en øjenoperation (1500,- pr. øje).

For at være berettiget til rabat skal du forud for operationen oplyse, at du er medlem af Danmarks Jægerforbund.

Rabatten kan ikke opnås med tilbagevirkende kraft. Tilbuddet kan ikke kombineres med andre tilbud og rabatter.

Læs mere på memira.dk

Hos TRYG kan du som medlem af Danmarks Jægerforbund bl.a. få erstattet udgifterne til hundetræning og prøver, som en udvidelse af livsforsikringen på din jagthund. Derudover har du mulighed for at vælge en specialtilpasset hundeforsikring, som giver dig erstatning, hvis din hund ikke længere kan bruges til jagt.

På rejser er du dækket, hvis dit jagtvåben er forsinket i mere end 5 timer på rejsen, ligesom du har udvidet dækning ved tyveri af våben på skydebaner. Det betyder, at du roligt kan tage dine våben med uden at bekymre dig.

Udover de nye dækningsfordele, kan du få op til 30 % rabat på dine private forsikringer i Tryg.

Læs mere på: www.tryg.dk/partner/danmarks-jaegerforbund

WeHunt[®]

WEHUNTAPP.COM

WEHUNT er Skandinaviens mest populære app for en mere enkel, spændende og tryk jagt.

Spar 15 % på Pro udgaven, som medlem af Danmarks Jægerforbund.

WeHunt Pro

- Topografisk kort over Danmark, Norge, Finland og Sverige ud over Google/iOS verdensomspændende kort
- Indtegning af jagtområde med kortnåle
- Udskrivning af jagtkort
- Chat og push-to-talk
- Nem forbindelse til jagtkonsortium og jagter med tilslutningskoder
- Publicering af observationer
- Oversigt over jægere og hunde med compatible sporingsenheder
- Nem navigation med indbygget kompas og opbevaring af spor
- Jagtider, kalender og vejrinformation samt afstands- og vindretning
- Fotostream fra vildtkamera

Kom i gang på 1-2-3

1. Download WeHunt i iTunes eller Google Play og tilmeld dig gratis.
2. Log ind
3. Klik på logoet for "Danmarks Jægerforbund" i menuen og indlæs din medlemsfordel.

Læs mere på www.wehuntapp.com

DLF er verdens største producent og leverandør af græs- og kløverfrø, men vi er også aktive på andre grønne områder.

Vi gør vores produktprogram mere komplet ved at tilbyde løsninger inden for en række tilknyttede områder, f.eks. afgrøder til natur- og vildtpleje.

Som medlem af Danmarks Jægerforbund får du 10 % rabat på køb af frø til vildtafgrøder.

Bestil ved at udfylde kuponen via medlemsnettet på DJ's hjemmeside.

PENTA ADVOKATER

PENTA ADVOKATER er en specialiseret advokatvirksomhed, som rådgiver virksomheder og privatpersoner i hele Danmark.

Vi er bl.a. specialiserede indenfor jagt og outdoor, hvilket betyder, at du som kunde får rådgivning af en advokat, der besidder en unik viden om lige præcis denne branche.

Som medlem af Danmarks Jægerforbund får du gratis telefonisk, juridisk rådgivning i forbindelse med den indledende gennemgang af en eventuel sag. Derudover ydes der rabat på timeprisen, hvis sagen føres for en jagtforening under Danmarks Jægerforbund.

Husk at oplyse dit medlemsnummer når du kontakter os.

På www.penta.dk kan du se hvilke øvrige juridiske områder, Penta Advokater er specialiserede i.

Kontakt os på tlf. 76 10 00 88

Danske Lægers
Vaccinations Service

DANSKE LÆGERS VACCINATIONS SERVICE er Danmarks største private udbyder af vacciner.

Hos Danske Lægers Vaccinations Service kan du blive vaccineret imod TBE (Central Europæisk Hjernebetændelse), som overføres af skovflåter. Som jæger er du i tæt kontakt med natur og skov, hvor flåter opholder sig, og det kan derfor være en god ide at opstarte et vaccinationsforløb af TBE inden sæsonen går i gang.

Som medlem af Danmarks jægerforbund får du 10 % rabat pr. TBE-vaccine og øvrige vacciner.

Derudover giver vi 25 % i rabat på konsultationsgebyret - normalpris 148 kr.

Rabataftalen skal oplyses inden betalingen og kan ikke kombineres med andre rabatter.

Sygeforsikring Danmark dækker 50 % af alle vaccinationsudgifter.

Vaccinationsforløbet kan startes og gennemføres på alle vores 41 klinikker.

Læs mere og bestil tid på www.sikkerrejse.dk

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Molsvej 34 | 8410 Rønde

KONTAKT:

Synnøve Fuursted
sfu@jaegerne.dk
+45 81 88 05 79

Vi arbejder løbende på flere nye fordelagtige medlemsaftaler. Se mere om hvordan du benytter dig af rabataftalerne på medlemsnettet på www.jaegerforbundet.dk

Vildtforvaltningsrådets udkast til en ulveforvaltningsplan

Efter en ekskursion i februar 2020 gik ulvearbejdsgruppen i regi af Vildtforvaltningsrådet i gang med skrivearbejdet. Som med så meget andet i 2020 blev processen stærkt påvirket af coronanedlukning.

Tekst: Mads Flinterup

NATUR/VILDTFORVALTNING: Vildtforvaltningsrådet har defineret målet for forvaltningsplanen som er: at tage vare på en levedygtig dansk delbestand af den centraleuropæiske ulvebestand samt afbøde de konflikter, der kan opstå med mennesker (og husdyr) inden for habitatdirektivets rammer.

Ulvearbejdsgruppen har arbejdet med at udfylde planens grundlæggende og operationelle mål. For jægerforbundet har det været afgørende at have fokus på, hvorledes ulovlig jagt og kryptisk dødelighed (uforklarlig dødelighed, red.) har kunnet begrænses.

Arbejdet med et nyt udkast til forvaltningsplan har naturligvis ikke været uden udfordringer. Tonen har været sober og samarbejdet konstruktivt. Ingen er i tvivl om, at ulven er et problem i forhold til fåreavlernes produktion. Men for folk uden praktisk viden om fåreavl kan det være rimeligt udfordrende at løse disse problemer. Kan man BARE ... eller skal der helt andre midler til osv.?

Hvem har problemet?

Dykker man ned i ulveforvaltningens liv i medierne, herunder de medier, der ikke er underlagt formel redaktion, vil det stå klart, at mange føler sig kaldet til at adressere andres problemer. Som udgangspunkt burde problemer tilhøre dem, der har problemerne – ikke alle andre. Noget tyder dog på, at denne overtagelse af andres problemer er medvirkende til den største trussel mod en levedygtig bestand af ulve i Danmark. Der er væsentligt flere, der føler, at de har et problem med ulve, end folk der reelt har et problem med ulve.

Ni ulve er i Danmark sporløst forsvundet. Dertil kommer en ulv, som bevisligt er skudt, og en, som er død af naturlige årsager. Ni forsvundne ulve er mange; i international sammenhæng har vi den højeste rate af kryptisk dødelighed. Ulve er sporløst forsvundet i DK. Med rette eller ej, så får det mange til at se kritisk på jægerne, og det bør mane til omtanke og refleksion internt i jagtkredse.

Det jagtlige problem

Er der jagtlige problemer ved tilstedeværelse af ulv? Ja, det er der; altovervejende er der den potentielle trussel mod jagthundene. I lande omkring os, hvor der er fastetablerede ulve, er der eksempler på jagthunde, der er blevet angrebet under jagt. Derfor vil det også før eller siden ske i Danmark. Dog har der indtil nu været meget stor forskel på problematikken i henholdsvis Sverige og Tyskland, og heldigvis for os er de tyske ulve ikke nær så aggressive over for hunde, som tilfældet er i Sverige.

Blandt nogle jægere opleves derudover en frygt for, at vildtbestandene reduceres som følge af ulvens etablering. Men ser man på udviklingen i udbyttet af rå-, då- og kronvildt i de tyske delstater med ulvekobler, er det overordentligt svært at finde belæg for denne frygt.

Der er naturligvis uimodsigeligt, at det byttedyr, ulven har taget, kan jægeren ikke nedlægge. Derfor kan der men-

Ulovlig nedskydning af ulv er påvist i alle lande, som arten er vendt tilbage til. Denne er dog nedlagt fuldt lovligt i Sverige.

Foto: Boo Westlund.

På grund af corona har også ulvearbejdsgruppen under vildtforvaltningsrådet måttet mødes via nettet. Foto: Mads Flinterup.

talt være en frygt for reducerede jagtmuligheder. Værre bliver det naturligvis, hvis vi zoomer helt ind på den enkelte jægers muligheder. For praksiserfaring viser, at hvor ulve lige har jaget, er der i et efterfølgende tidsrum ikke meget klovbærende vildt. Vildtet fortrækker kortvarigt til andre dele af deres homerange. Det betyder, at for den enkelte jæger og/eller lodsejer kan ulvens tilstedeværelse opleves som en reel trussel. Et sammenfald med ulvens ophold på terrænet og vildtets fravær på jagtdagen kan derfor ikke afvises. For den enkelte jæger kan det naturligvis være overordentlig træls, hvis det overgår én på en af årets få jagtdage på terrænet. Her hjælper det ikke meget på humøret, at vildtet så som effekt af ulvens tilstedeværelse er koncentreret hos naboen eller på andre terræner i nærheden.

Motiv til ulovlig efterstræbelser

Der kan altså være et jagtmotiv til at efterstræbe ulven ulovligt. Da jægere færdes de steder, hvor ulven færdes, samt det faktum, at jægerne har adgang til det nødvendige magtmiddel i form af våben, så peger pilen hurtigt på ulovlig jagt. Når det hele toppes op med dumsmarte bemærkninger både ansigt til ansigt, men særligt på uredigerede medier, kan man mene, at jagten i denne sag ligger, som jægerne selv har redt.

Problemet er, at det skaber polarisering. Når nogle jægere er skyld i et billede af, at jægerne generelt er stærkt ulvekritiske, kommer grupper, som i forvejen er stærkt jagtkritiske, på banen med modforanstaltninger. Modforanstaltninger kunne være totalforbud mod jagt i områder med ulve eller GPS-sporing af alle jagtvåben.

Social accept

En af Skandinaviens førende eksperter i naturforvaltningskonflikter og faunakriminalitet er Hans Peter Hansen.

Hans Peter er seniorforsker ved Aarhus Universitet og har i en årrække arbejdet i Sverige. Hans Peter har holdt oplæg for arbejdsgruppen for at give en præsentation af den eksisterende viden om forebyggelse af ulovlig efterstræbelser af

ulv. Den høje kryptiske dødelighed hos danske ulve har dog så stor politisk bevågenhed, at miljøminister Lea Wermelin (S) på opfordring fra blandt andet Rasmus Nordqvist (SF) har bedt om et notat fra Aarhus Universitet om forebyggelse faunakriminalitet (notatet kan læses her: <http://kortlink.dk/2ae46>).

En af Hans Peter Hansens klare anbefalinger er, at der klart og entydigt bliver taget afstand fra selvtægt mod ulv. Desværre er det langtfra altid tilfældet. I løbet af 2020 blev den person, som blev dømt for at skyde en ulv, hædret med medalje og pengepræmie!

Desuden har toneangivende politikere – heriblandt to tidligere og den nuværende miljøminister Lea Wermelin – offentligt givet udtryk for, at de helst have set ulven blive væk fra Danmark. Den slags er naturligvis også med til at forstærke nogle menneskers skepsis.

Jægerne troværdighed

For jægerforbundet har det været afgørende, at forvaltningsplanen for ulv skal være en operationel plan, som sikrer en bæredygtig forvaltning af ulven. Bæredygtig betyder i denne sammenhæng, at der skal tages hensyn til alles behov – også ulvens. Ulven er en integreret del af den danske natur. Ulovlig efterstræbelser af ulven er den største trussel mod etableringen af ulven i Danmark. Så længe vi som samlet jægerstand sender blandede signaler i forhold til accepten af ulven her i landet, så er ulovlig efterstræbelser af ulve også en trussel mod jagtens troværdighed. Dit aktive bidrag til en bæredygtig forvaltning af ulven er reelt set enkelt: Tag afstand fra selvtægt, når du hører folk udtale sig med fuldt overlæg eller blot tankeløst. Vær ærlig omkring dine egne behov og din egen situation. Lad være med at gøre andres problemer til dine – det er de ikke!

I skrivende stund er det meningen, at ulvearbejdsgruppens forvaltningsplan forelægges vildtforvaltningsrådet til endelig beslutning den 15. marts red@jaegerne.dk

Ulvene frygter vogterhunde

Pilotprojekt med vogterhunde

I 2019 besluttede miljøstyrelsen sig for et pilotprojekt om vogterhunde: <http://kortlink.dk/2aknv>

Der indkom tre ansøgninger, hvoraf to fåreavlere opfyldte kriterier for at deltage i pilotprojektet, der er tiltænkt at være gennemført to år efter igangsættelse. Projektet er af forskellige årsager endnu ikke igangsat.

Vogterhundene hos Hedelam er meget forskellige; Åse Svendsen kan sidde med armen omkring den ene af denne folds to hunde, Ursa, mens den anden hund, Kirsten, er langt mere reserveret – nogle vil måske sige naturlig – og holder sig hos sin fåreflok.

Som de første i Danmark anvender fåreavlerne Åse og Christian Svendsen vogterhunde overfor ulve, og de har vist sig 100 procent effektive.

Tekst og foto: Max Steinar

NATUR/VILDTFORVALTNING: Siden Åse og Christian Svendsens nabo kiggede ud ad vinduet en nat i 2010 og så en ulv stå ude i haven, har det store rovdyr spillet en negativ rolle i parrets liv. Som en af Danmarks største fåreavlere ved Skærbæk nord for Ribe er de bestemt ikke fans af ulvens genkomst i Danmark, og de har mistet et stort antal får. I 2014 beviste dna fra et dræbt får for første gang, at en ulv stod bag, og siden har Svendsen fået erstattet 21 dyr. Men mange andre får er blevet dræbt, uden at det med sikkerhed kunne bevises, hvad årsagen var, og derfor har det været magtpåliggende for Åse og Christian Svendsen at få en effektiv sikring.

I sommeren 2014 anskaffede de sig en hvalp fra Italien af

racen maremma, og samme efterår fik de nok en hvalp af samme race, denne gang fra den tyske delstat Mecklenburg-Vorpommern.

Hvalpene kom ind at gå i hegn med får fra starten af, således at de virkelig kunne præges til, at de er "i familie" med fårerne. Det første, de skal se, når de slår øjnene op, skal – ifølge fåreavlerne – være får og lam, så tilknytningen bliver stærk.

– Og vi har ikke haft et eneste angreb i de hegn, hvor vogterhundene opholder sig, siger Åse Svendsen med eftertryk.

Undgå fejl

Ægteparret understreger, at man skal tænke virkelig meget over, at vogterhundene ikke må få forkerte input fra starten

– Vi har ikke haft et eneste angreb i de hegn, hvor vogterhundene opholder sig.

af: – Man skal undgå at præge dem til en almindelig hunds liv, så at sige, så man skal ikke have dem i hundehus og slet ikke ind i huset. De skal være sammen med fårene lige fra starten af.

Da Jægers udsendte gæstede ”Hedelam”, som fåreavlerne kalder deres virksomhed, var den første lille snestorm i mange år ved at rulle ind over Sydjylland. Ude på markerne lige op ad gården var en del af Hedelams i alt cirka 1.850 får, mens andre dyr samme dag skulle hentes hjem fra mere fjerntliggende marker, nu hvor vinteren for alvor så ud til at ville banke på.

Mellem fårene var de fire store vogterhunde Kirsten, Ursa, Bonni og Ida.

I et af hegnene vogtede Kirsten og Ursa, mor og datter. Kirsten virkede noget reserveret, måske fordi der stod en ukendt person inde i hegnet, men

Ursa kom hen og ville gerne hilse på.

– Hundenes personlighed er lige så forskellig som menneskers, oplyste Åse Svendsen. – Det skal man bare respektere. Og man må for alt i verden ikke begå den fejl at betragte dem som kæledyr. Det er meget stærke og selvstændige dyr med en kropsvægt på cirka 50 kg, og de vil betragte alt fremmed, der nærmer sig deres får, som en fare.

– Ja, vi oplever, at nysgerrige mennesker gerne vil tæt på et hegn med vogterhunde, men det er en rigtig dårlig ide, for hundene reagerer kraftigt på det, supplerede Christian Svendsen. – I stedet skal man vælge en anden rute for at undgå konflikter.

Hvis hundene ikke har set hinanden i et stykke tid, fordi de har vogtet i hvert sit hegn, skal de føres i lænker, når de skal se hinanden igen, så skarpe kan de være. Alligevel accepterer de, hvis et lam kommer hen og tjekker, om hunden har mælk i patterne.

På et tidspunkt kunne fåreavlerne ikke umiddelbart finde en af hundene. Det viste sig, at den lå for sig selv, ved siden af et dødt lam, en abort. De vogter altid de svageste, fortalte fåreavlerne.

Forsøgsprojekt

Ægteparret ejer 57 hektar, men kan dertil lægge op imod 400 hektar, som de lejer, hovedparten om vinteren, når der er knapt med føde. Vogterhundene har lært hele terrænet at kende, og ifølge Åse Svendsen er de meget bundne til deres ”territorier”.

Som nævnt opfordrer ægteparret til,

at folk undgår at komme tæt på hegn med vogterhunde, fordi hundenes instinkt er, at alt fremmed kan være farligt.

Tidligere har fåreavlerne også døjet med, at rævene kom ind og dræbte lam. Også det problem er naturligvis fortil nu. En bekendt kom på besøg med en nedlagt ræv, som vogterhunden Ida kom tæt på – hun bed det døde dyr tre gange henover ryggen, og ved hvert bid kunne man høre ribbenene brække.

Hundenes effektivitet er altså indisputabel, mener Åse og Christian Svendsen, som meget gerne ser mere klarhed over, hvad Miljøstyrelsen vil med det forsøgsprojekt med vogterhunde, som miljøminister Lea Wermelein omtalte på et velbesøgt pressemøde i oktober 2019, da hun annoncerede etableringen af den midtjyske ulvezone (se Jæger 4/2020).

– Tilsyneladende vil vores race ikke blive accepteret. Det er i al fald den tilkendegivelse, vi foreløbig har fået, lyder det lidt ærgerligt fra ægteparret.

Så vidt Jæger erfarer, skulle årsagen være, at racen maremme har vist sig at være uhensigtsmæssig aggressiv, og bl.a. i Schweiz skulle der have været flere episoder med hunde, der har bidt mennesker.

mst@jaegerne.dk

Læs om tysk fåreavlens mangeårige erfaring: <http://kortlink.dk/2ag3w>

Læs mere om vogterhunde <https://jyllands-posten.dk/debat/kronik/article6828346.ece/>

Vogterhunde betragter fårene som ”deres” egen flok. Enhver fare, hundene fornemmer, vil blive mødt med voldsom aggression. Siden Hedelam tog vogterhundene i brug, har de ikke haft angreb af hverken ræv eller ulv i de folde, hvor hundene har været.

Hanulven på Skagen Odde

Danmarks nordligste ulve-territorium huser en enlig han, hvis færden er veldokumenteret med omkring halvanden hundrede beviser på dens tilstedeværelse i løbet af godt tre år.

Mere info

Vil du læse mere om netop denne ulv, så gå ind på Ulveatlas, hvor al tilgængelig viden om de danske ulve er samlet. Benyt dette link: kortlink.dk/2afpd

Ulveoversigt 2021

Ifølge dna-analyser er "Den Nordjyske Hanulv" med dna-nummerpladen GW 781m født i Lübtheen-koblet i det militære øvelsesterræn sydøst for Hamborg. Den unge ulv er vandret cirka 450 kilometer nordpå til Skagen-halvøen, hvor den er dokumenteret mindst 144 gange i løbet af cirka tre et halvt år. Hanulven er den suverænt længst overlevende ulv i Danmark, siden artens tilbagekomst officielt blev registreret i 2012. Foto: Joakim Matthiesen.

Tekst: Jan Skriver

NATUR/VILDTFORVALTNING: En tidlig morgen i april 2020, da coronaen havde lukket Danmark ned, fik familien Bjerregaard fra Vejle en øjenåbnende oplevelse af de større ved deres sommerhus på Mårvej i Aalbæk syd for Skagen.

Hvad de troede var en stor schæfer, der legede med deres 14 år gamle West Highland White Terrier, viste sig at være "Den Nordjyske Hanulv", der nu i mere end tre år har holdt til i Danmarks nordligste ulveterræn.

– Det var en stor oplevelse at se ulven på bare 15-20 meters afstand, mens den legede med vores gamle og meget omgængelige hund. Oprinet varede flere minutter, så gad

hunden ikke lege mere. Der var helt klart en form for dialog mellem hund og ulv. Men da ulven fornemmede, at der var mennesker i huset, listede den stille og roligt ud af vores sommerhusgrund, mens vi stod tilbage og var en virkelig spændende naturoplevelse rigere, fortæller Henrik Bjerregaard.

En måned senere havde en anden familie med sommerhus i nabolaget af Bunken Klitplantage også en nærkontakt med ulven, som viste sig tæt på huset, inden den fortrak, straks den fornemmede mennesker.

Spor efter spor tegner mønstre

Fra efteråret 2017 til februar 2021 er der 144 vidnesbyrd om hanulven, enten i form af foto-dokumentation, dokumenterede sporforløb, troværdige og detaljerede ulveobservationer eller dna-spor fra ekstremiteter eller bytterester, fortæller biolog Kent Olsen, der er videnskabelig chef på Naturhistorisk Museum i Aarhus, som sammen med Aarhus Universitet står for den danske overvågning af ulve for Miljøstyrelsen.

GW781m, som Den Nordjyske Hanulv også benævnes blandt ulveforskere, blev første gang dokumenteret i Nordjylland den 23. november 2017 ved hjælp af dna-spor fundet syd for Aggersund.

Takket være det centraleuropæiske ulvesamarbejde (CEwolf), som Aarhus Universitet er en del af, har det været muligt at fastslå hanulvens identitet og oprindelse ved at matche dens dna-profil med det centraleuropæiske ulveregister. Dens fødeår er ukendt, men i 2017 var ulven minimum halvandet år og højst tre et halvt år. Så i dag er dens alder altså minimum fem et halvt år og højst otte et halvt år.

Ulven er formentlig kommet over Limfjorden via Aggersund-broen, men den kan også have krydset farvandet ved at svømme. Den har så efterfølgende etableret sig allernordligst i Danmark i et område omkring Råbjerg, Skiveren, Bunken, Aalbæk, Hulsig og Skagen.

Hjortevildt på menukortet

– Den første tid efter at hanulven var kommet over Limfjorden, løb den en del frem og tilbage langs Vestkysten, men fra sensommeren 2018 konkluderede vi, at den var blevet stedfast i det område, vi nu kalder Råbjerg-territoriet, der strækker sig fra Skagen i nord til Tversted i vest og Aalbæk i øst, oplyser Kent Olsen.

– Tilsyneladende er der efterfølgende opstået et mønster, hvor ulven i tiden op til ynglesæsonen i februar-marts bevæger sig fra Skagen Odde og sydpå til Tranum-området og måske helt til Thy. Det er i hvert fald sket i to sæsoner, at en ulv, som vi må antage er GW781m, er dokumenteret sydpå i landsdelen væk fra sit Råbjerg-territorium. Hanulvens biologiske ur tikker kraftigt omkring midvinter, hvor den leder efter en mage og derfor må antages at udvide søgeområdet, så den strejfer vidt omkring, siger Kent Olsen.

At ulven har etableret sig på Skagen Odde, er lige efter bogen, påpeger biologen. Området omkring Hulsig, Råbjerg og Aalbæk er domineret af vidtstrakte klitheder, tætte plantager med bjergfyr og flere steder større sommerhusområder med store naturgrunde, der ligger som lysninger i skovene. Ulvens territorium huser en god bestand af rådyr og lokalt også dådyr og kronstyr, som giver den, hvad den har brug for. Ikke på noget tidspunkt har der været bekræftede eksempler på, at hanulven nord for Limfjorden har dræbt husdyr og dermed afstedkommet konflikter i forhold til mennesker.

Normal adfærd

De mange vidnesbyrd om hanulven tegner et mønster med en fast turnus, hvor den jævnligt vandrer fra Skagen i nord over Skiveren i vest til Aalbæk og Hulsig i øst. I dette revir markerer den til stadighed med urin og ekskrementer, at den er i området, hvis nu en enlig hanulv skulle komme forbi. Og så tager den formentlig på strejftog mod syd, når parringsiveren er ekstra stor.

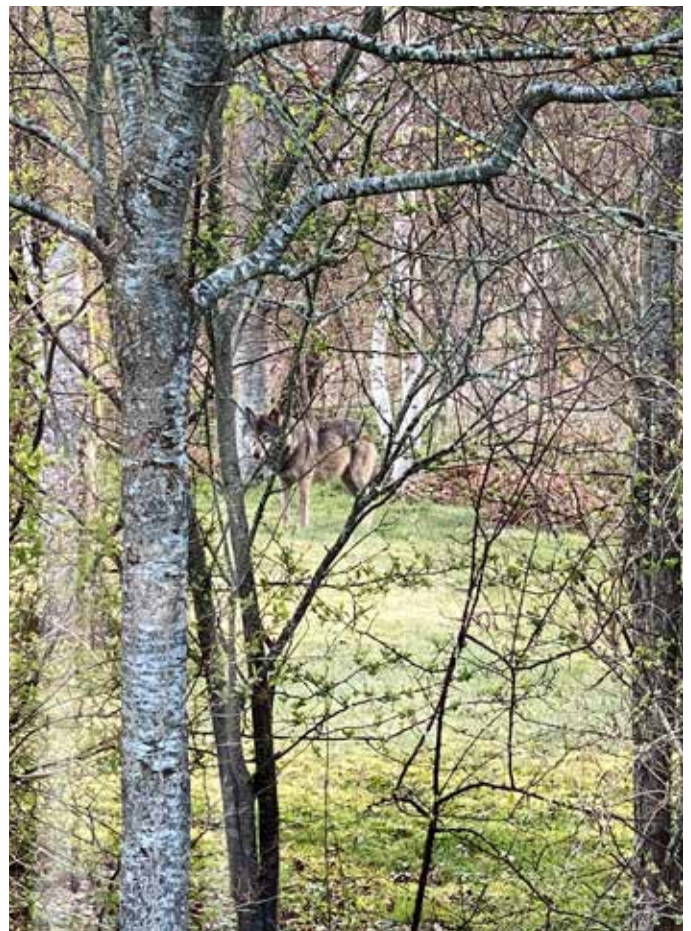
Efterhånden har en del mennesker set ulven på Skagen Odde, og spørgsmålet har været, om rovdyret har mistet sin naturlige skyhed.

– I de tilfælde, hvor mennesker har været i nærkontakt med hanulven, har betragterne opholdt sig inden døre eller siddet i en bil. Og mønsteret har været, at ulven er luntet væk, så snart den har opfattet, at der var mennesker i husene eller køretøjerne. Der er ingen grund til at tro, at den har vænnet sig til mennesker i en grad, så den ikke længere er sky. Den opfører sig helt efter bogen og forsvinder med det samme, når den opdager mennesker. Ulve flygter ikke over stok og sten, men trækker roligt bort. De bruger ikke unødvendig energi på at spurte afsted i fuld galop, men benytter gerne rask trav, som er ulvens mest benyttede gangart, siger Kent Olsen, der forudser, at to scenarier er i spil omkring ulven.

Scenarium 1: Den finder en mage, og parret får et kuld hvalpe i Råbjerg-territoriet.

Scenarium 2: Ulven ender sine dage på vejen mellem Aalborg og Skagen, for den er flere gange set krydse den i perioder stærkt trafikerede landeveje mod Danmarks nordligste by.

– Vi ved fra Tyskland, at ganske mange ulve bliver dræbt af biler. På den baggrund må vi konstatere, at risikoen for at blive trafikdræbt er reel for hanulven, fordi den bevæger sig så meget og tilsyneladende ofte krydser områdets landeveje i morgentrafikken, siger Kent Olsen.
loknord@jaegerne.dk

Henrik Bjerregaard, der bor i Vejle og har sommerhus i Aalbæk, fotograferede hanulven gennem et vindue, da den var på besøg ved sommerhuset i april 2020. Foto: Henrik Bjerregaard.

Findes i mange udgaver

Der er store, mellem og små ulveracer, men ligesom i andre sammenhænge omkring ulven er der også her myter.

Polarulven anses stadig som en underart, men ulvene i Grønland regnes nu for samme underart som dem i Nordamerika. Foto: David Mech.

Tekst: Niels Jørgen Henriksen **Foto:** Niels Jørgen Henriksen m.fl.

NATUR/VILDTFORVALTNING: Der er tonsvis af historier på nettet om kæmpe monsterulve, ofte suppleret med både billeder og videoklip af monsteret. Man skal ikke lede længe for at finde billeder af såkaldte "Timber wolves", der er lige så store eller større end et voksent menneske – et af de sidste i rækken er en sort kæmpe med en påstået vægt på ikke mindre end 105 kg holdt op af dens banemand!

Særligt Alberta, Canada og Alaska, USA, bliver ofte nævnt som hjemsted for disse kæmper, og underarten "Northwestern wolf", også kaldet "Mackenzie Valley Wolf" *Canis lupus occidentalis*, bliver fremhævet som den største af alle ulve, men hvor store er disse "kæmper" egentlig, og findes de overhovedet?

Overdrevet størrelse

Det sidste kan der ifølge sagkundskaben hurtigt svares "nej" til, men hvor store er de så?

Den professionelle jæger Lowell Davis, Alpine Outfitters, Alberta: – Jeg har vejet mere end 200 ulve nedlagt af klienter. Den tungeste vejede 61 kg og den kan have været lettere, da skalaen ikke var ordentlig justeret. Hannerne har vejet mellem 50 og 54 kg, og hunnerne mellem 38 og 45 kg.

Ifølge Lowell Davis er langt hovedparten af beretningerne på internettet om "monsterulve" voldsomt overdrevne.

Johs Zarobiak, AD, Environment and Parks, Alberta:

– Den største ulv nogensinde dokumenteret vejede 79 kg og var fra Alaska. En meget stor ulv overalt i verden vejer typisk omkring 60 kg. Der har været forskellige rapporter på internettet om påståede kæmpeulve i Alberta. Ingen af disse er efter vores oplysninger pålidelige.

Ulven på de 79 kg, som blev fanget af "trapperen" Frank Glaser i 1939 på Seventymile River ved byen Eagle i Alaska, havde en fyldt mave.

Vildtbiolog Craig Gardener, som har arbejdet i 20 år for Alaska Department of Fish and Wildlife, fangede i 1997 en 63,5 kg tung hanulv under et sterilisationsprogram af ulve for at redde "Fortymile Caribou Herd'en" (renerne i området). Hanulven havde tom mave. Han beskrev den som enorm.

I 2001 fangede John Burch, National Park Service, Alaska, en han og en hun, der begge lige havde ædt af en nedlagt elg. Hannen vejede 67 kg, mens hunnen vejede 50 kg. Begge meget store ulve, men havde de ikke haft maverne fulde, kunne vægten let have været 10 kg mindre. Omvendt så kunne den enorme han, Craig Gardener fangede med tom mave, have været tæt på rekorden, hvis maven havde været fyldt.

Ulve kan indtage store mængder af mad og kan æde 10 kg eller mere på én gang.

Ifølge vildtbiologerne vejer ulve i Alaska i gennemsnit 45-50 kg for voksne hanner og voksne hunner godt 40 kg.

Andre steder i verden

Alaska-ulvene er meget store sammenlignet med medlemmer af stammen "ulve", sommetider kaldet "grå ulve", fra andre steder i dens udbredelsesområde, som er Nordamerika og Eurasien. Her i Europa vejer ulve i gennemsnit mellem 28 og 38 kg, hannerne selvfølgelig mest. Også her støder man på påståede kæmpeulve. Således nævnes i bogen "Wolves in Russia: Anxiety throughout the Ages" af Will Graves en kæmpe på 86 kg nedlagt i Ukraine, som skulle være den største dokumenterede, og i Rumænien skulle der ifølge Sorin Geacus bog "The Wolf Population in Romania and the Human Impact over the Last Two Centuries" i foråret 1971 være nedlagt to ulve på hhv. 78 kg og 90 kg.

Ingen af disse fund kan dokumenteres yderligere og er derfor højst sandsynligt overdrevne.

Hvorfor overdrive?

Der kan selvfølgelig være mange forklaringer på disse påståede monsterulve, men både sensation og frygt er afgjort motiver. Den påståede 105 kg tunge monsterulv fra Alberta i Canada er f.eks. blevet omtalt i flere sammenhænge, bl.a. i Idaho, USA, med ordene: "Forestil dig at være ude alene og blive omringet af 8-12 af disse monstre! Tænk på, hvilken appetit et dusin af disse må have, og husk, at de er de eneste prædatorer i vores land, der både dræber for sjov og for føde!"

Ved fundet af et meget velbevaret hoved af en 32.000 år gammel forhistorisk steppeulv i 2018 i Sibirien var det formodentlig jagten på sensation, der fik medierne til at beskrive dyret som en kæmpe med et 40 cm langt hoved i forhold til en moderne ulvs på 20-28 cm. Den svenske genetiker fra det svenske Naturhistoriemuseum Love Dalén, som lavede en dokumentarfilm om fundet, beskrev efterfølgende mediernes udlægning som unøjagtige, og at den ikke var ret meget større end en moderne ulv, hvis man fjernede den klump permafrost, der sad fast på baghovedet.

Desuden vil man gerne vise et kæmpe trofæ frem, og den officielle opmåling af ulvetrofæer efter SCI's (Safari Club International) normer foreskriver opmåling af kraniet, hvor man måler længden og bredden, lægger tallene sammen og opgør det i hele tal plus tiendedele for centimeter eller sekstendedele for tommer. At stå med et 28 cm langt og 14,7 cm bredt kranie og "prale" af en score på 42,7 virker ikke lige så imponerende som at stå med en stor, måske 140 cm lang, ulv og påstå, at den vejer 100 kg.

Rekorden i SCI med bue tilfalder i øvrigt p.t. Patrick Aucoin med en ulv fra Alberta med et imponerende kranie-mål på 45,1 – måske den er lige så stor som den forhistoriske fra Sibirien, hvis denne blev målt op!

Mål og vægt

Ulven *Canis lupus* varierer meget i størrelse, både med hensyn til vægt og mål. De mindste underarter, som den arabiske *Canis l. arabs*, vejer kun omkring 20 kg (gennemsnit begge køn), har en skulderhøjde på lidt over 60 cm og en kranielængde på ca. 20 cm, mens de største som Northwestern Wolf *Canis l. occidentalis* har en gennemsnitlig vægt på 45 kg, en skulderhøjde på 76 cm og en kranielængde på 28 cm. Der er en klar tendens til, at jo sydligere, jo mindre, og jo nordligere, jo større, og indenfor racerne spiller både genetik og føde en rolle i forhold til, hvor store de bliver.

Farver

Også pelsfarven varierer utrolig meget – fra helt hvid over grålige og brunlige nuancer til helt sort. Her i Europa er det den grå farve, der er dominerende. De sorte ulve, der ses af og til, også i Europa, er melanistiske. Der er ikke enighed om, hvordan denne mutation er opstået, men nogle forskere mener, den er kommet ind i ulvene ved parring med hunde i naturen.

Et rødligt skær i pelsen forekommer hos den tidligere anerkendte underart, den røde ulv *Canis lupus rufus*, som

Ulve i det nordvestlige Nordamerika kan blive ret store, og selvom deres størrelse ofte bliver overdrevet, hører de til de største.

Den eurasiske ulv, nominatformen, som vi nu har tilbage i Danmark, hører til i mellemklassen, hvad størrelse angår.

Den iberiske ulv hører til de mindre ulve, og den sætter sine poter i en næsten ret linje som en ræv: Foto: Carlos Delgado.

Forskere har fundet ud af, at den røde ulv formodentlig er en krydsning mellem prærieulv og ulv. Det har sat de amerikanske vildtbiologer i et dilemma, da man har et genudsætningsprogram i gang for at redde den røde ulv, der indtil for nylig havde status som truet. En status, den kan miste, hvis det viser sig, at det er en hybrid.

► nogle betragter som en selvstændig art, *Canis rufus*, fra det sydøstlige USA. Den har ved moderne genteknik vist sig højst sandsynligt at være en krydsning mellem ulven og prærieulven.

Polarulven anses stadig som en underart, men ulvene i Grønland regnes nu for samme underart som dem i Nordamerika. Foto: David Mech.

Den indiske ulv er kun lidt større end den arabiske, men det er ikke størrelsen, der er afgørende, når det handler om farlighed. Den indiske er i modsætning til sine større slægtninge historisk berygtet for at angribe og dræbe især børn, og det er ikke svært at finde rapporter om disse. Foto: Dhavel Vargiya.

Canis lupus

Det videnskabelige navn stammer fra latin. Canis betyder "hund", og lupus betyder "ulv". Carl Linnaeus gav den navnet i sit Systema Naturae i 1758, hvor hundelignende kødædere blev placeret under slægten Canis. Han opfattede hunden og ulven som to forskellige arter og klassificerede dem som hhv. *Canis familiaris*, familiehunden, og *Canis lupus*, ulvehunden. De fleste lande i Nord- og Centraleuropa har givet den et navn, der har udgangspunkt i det tyske (germanske) "Wolf". Wolf (engelsk), vuk (tjekkisk), wilk (polsk), vilks (lettisk), volk (slovensk), varg (svensk) og ulv på både dansk og norsk. De latinske sprog bruger typisk et navn, der ligger tæt på det latinske lupus: lupo (italiensk), loup (fransk), lobo (spansk) og lup (rumænsk), og så hedder ulven kurt på tyrkisk. Navnet for ulven er også ofte forekommende i navngivning af mennesker, f.eks. Ulf, Wulf, Wolfgang og Wolf.

Underarter

"Mammal Species of the World" (2005, 3. udgave) oplister hele 38 underarter (inklusive 13, der er uddøde i løbet af de sidste 150 år) med den eurasiske ulv *Canis lupus lupus* som nominatformen. Dette høje antal af underarter er siden blevet betvivlet, og i dag er der nogenlunde enighed om fem (måske kun fire) i Nordamerika, to (måske tre) i Asien og to her i Europa udover nominatformen. Det drejer sig om den iberiske ulv *Canis lupus signatus* og den italienske ulv *Canis lupus italicus*. Den iberiske hører til de mindre ulve, mens den italienske hører til i mellemklassen ligesom nominatformen.

Diskussionen om underarter foregår hele tiden, og tingene flytter sig. Dingoen er et godt eksempel. Den har nogle gange været opfattet som en underart af ulven *Canis l. dingo*, men p.t. følger IUCN Jackson et al. (2017), der opfatter den som en undsluppen hunderace og har placeret den som en underart af hunden, *Canis familiaris*.

Der er dog ingen diskussion om den ulv, vi har herhjemme, i Skandinavien og det nordlige og østlige Europa – det er nominatformen *Canis lupus lupus*.
Klitgaaardhenriksen@gmail.com

Billeder som disse af monsterulve har cirkuleret længe på internettet. Angivelserne af størrelse i tilknytning til disse billeder er ikke pålidelige.